

natančnosti in točnosti v opombah, n. pr. na str. 314. manjka takoj v prvi vrsti Aškerčevo rojstno leto itd.

Cena knjige je zelo visoka. Naša slavna učna uprava bi morala v tem oziru kaj storiti, kajti sicer bo skoro manj premožnim študiranje nemogoče, kar bi bilo za kulturni napredek naroda škoda. Da se ne ozira na splošne potrebe zasebno založništvo, je v sedanjih časih umevno, a vsaj naše kr. založništvo knjig bi ne bilo smelo umolkni po prevratu kot menihi pri jedi in bi ne smelo spadati med tiste naše državne ustanove, ki množe nezadovoljstvo in davke.

Dr. Lokar.

Čehov Ant. P.: Sosedje in druge novele. Poslovenil Fran Pogačnik. V Ljubljani. 1921. Založila «Tiskovna zadruga».

Spominjam se majhne Pilonove skice: Stanovski in duševni meščan sedi v kavarni in bere svoj časopis. Bere ga s strastjo, z žejo kakor poljski Judje Talmud. Bere mnenja in ideje prav takih in pa še slabših stanovskih in duševnih meščanov, kakoršen je sam, slabših zato, ker so drzni, da govorijo glasno. Toda meščan pije svojo «duševno hrano» iz njih mnenj. Res je, da žurnalista bere množico drugih časopisov, to naj ga opravičuje pri njegovem delu. Toda tiste časopise pišejo zopet prav taki meščani, kakoršen je on sam in kakoršen je Pilonov meščan. Vendar tega to ne vznemirja, nasprotno. On čuti čudovito harmonijo med svojim mnenjem in žurnalistovim; njegova intuicija pa napravi ves kolobar preko celega sveta od žurnalista do žurnalista in se vrne vanj nazaj kot mir, blaženost in občutek harmonije. Vse je razrešeno in v vsem se strinjamo. In meščan čuti pri branju, da je celica, ki utripa v taktu cele zdravo misleče vesoljnosti; zadovoljnost mu kakor lena, opojna meglica kali kri in ta opojnost miru je sladkost njegove «duševne hrane», ki jo pije iz časopisa. Vse to je povedano v par potezah, rahlih, toda določnih in izrazitih. V vsem je humor in globoko in resno razumevanje. — Take so novele Čehova. Vsaka beseda je poentirana, je edina na svojem mestu in natančno spada v isto skupino občutkov, s katero Čehov operira. Postavi eno besedo izven skupine, pa vse zahrešči, se nakremži, izgubi svojo podobo. Zakaj Čehov riše navadno, vsakdanjo življenje; vzemi njegovi umetnini stališče, s katerega je pisana, in iz navadnega nastane vulgarno.

Druga knjiga naših prevodov iz Čehova je daleč pod prvo; med Prijateljevimi «Momenti» in Pogačnikovimi «Sosedji» je velikanska razlika, kajti Pogačnik je dosegel, da je predmet Čehovskih umetnin prerastel bistvo, to se pravi, umetnine so postale vulgarne. Ali ima to svoj vzrok v tem, da se ni zadosti seznanil s Čehovom ali v tem, da ne pozna jezika, je težko reči. Mislim, da ga ima v obojem, dasi je obseg prve možnosti težko določiti radi tega, ker je neznanje jezika naravnost neverjetno.

Primeri: Ruski pozdrav «Zdravja želim», to je «Pozdravljeni!», prevede n. pr. z «zdravja iščeva» (str. 155.). Ali pa vzemimo stran prej v prvi vrsti: «... da je zalučil račune na tla in pomandral. Nato jih je pobral, mlaskal z jezikom ter...», v resnici pa se mesto glasi: «... da je vrgel računalno na tla in zacepetal z nogo. Nato ga je pobral, pričel šklepetati z njim (t. j. prerival je kroglice na računalu) in...». — Ali pa na 144. strani v 7. vrsti: «Tvoje neprotivljenje temelji, kakor vidim, na fiskni ideji...» mesto: «Kakor vidim, postaja tvoje neprotivljenje zlu fiksna ideja». Stran 143.

2. vrsta pravi Pogačnik «nedokazanega» mesto «ne do kraja izrečenega», kajti podobnost med njegovo besedo in rusko je res velika. V ruščini stoji namreč «nedokazanega». Potem ima celo množico napak sledeče vrste: «prevarantska zunanost» prevaja z «gizdalinska zunanost», izraz «od devetega let. (služil)» z «devet let»; «na tisoče rubljev» s «tisoč rubljev» itd. itd.

To so popolnoma jezikovne stvari. Toda mnogoštevilna mesta govore tudi o zelo pomanjkljivi pozornosti, s katero je prevajalec delal. Izpuščenih mest je vse polno, tako: stran 38. 4. vrsta, stran 51. 11. vrsta, stran 59. 4. vrsta od spodaj, stran 138. 18. vrsta izpuščen stavek, stran 139. 9. vrsta istotako, stran 145. 16. vrsta zopet stavek in str. 147. 17. vrsta zopet. Potem govori na 48. strani v 10. vrsti o velikonočnih darovih, dasi se godi dejanje o božiču. Na strani 141. v drugem odstavku je govor o tem, kako Vladimir Semjonič kritikuje povest neznanega avtorja. Da je avtor ženska, to ve samo Čehov, Vladimir Semjonič pa tega seveda ne ve, zato tudi piše: «...pisatelj ni le pripovedovalec-umetnik, temveč tudi izboren psiholog...»; Pogačnik pa je seveda takoj v početku odstavka izvedel, da je avtor ženska, pa se ni niti toliko zamislil v situacijo, da bi bil videl, da Vladimir Semjonič tega ne more vedeti, in zato piše pri njem kritikaster v ženskem spolu. Nasprotno pa je Duse pri Pogačniku moškega spola («...o skorajšnjem prihodu Duzeja.») stran 61. 21. vrsta.

Razen vsega tega stopa Pogačnik vedno iz tistega kroga, v katerem je stal Čehov. Čehov svojih oseb neposredno nikdar ne kritizira, kritizira jih pri njem življenje samo. Pogačnik pa napram osebam ne zna ostati miren in zdržen, kot je v največji meri Čehov, in vsepovsod podčrtuje, povdarja in, nasprotno, slabi, tako da daje umetnini popolnoma drug značaj. Posebno neprijetno dirne mesto na strani 57. v drugi vrsti, kjer pravi: «Mišenjka (nesimpatičen lakaj) je molčal in dvignivši obrvi nepremično bulil v stol.» Čehov pravi čisto mirno in brez žolča: «...nepremično gledal v stol.» Takih odklonov pa je v tej knjigi nešteto; od prvotnega Čehova je ostala samo še silhueta in človek se nehote praša: kaj je privedlo prevajalca, ki je videl in čutil te umetnine v taki obliki, kakor jih podaja nam, kaj ga je privedlo do tega, da nam jih je prevedel?

Josip Vidmar.

Dve Meškovi povesti v nemškem prevodu. (Konec.) Str. 17.: Heiter und gütig lächelte ihm die Sonne entgegen. Veselo in dobrotno se mu je smehljalo naproti solnce, žareče oko božje, kakor ga je videl naslikanega nad velikim oltarjem v cerkvi. (Zakaj je eskamotirano solnce, žareče oko božje?) — Str. 18.: Es schien dem Kinde, als versichere ihm Gott durch den friedlichen, heiteren Anblick der ganzen Natur. Zdelo se je otroku, da mu pritrjuje Bog z vsem jasnim svojim obličjem. (Misli tako prevračati je tudi umetnost svoje vrste.) — Str. 20.: ...wie der ganze Himmel ihm entgegen gelacht hatte. ...kako se mu je smehljalo vse nebo, lice božje. (Vidi se, da Conrad-Eybesfeldova res ne mara ne solnca, ne neba primerjati z očesom ali obličjem božjim.) — Na str. 20. in 25. je prelagateljica s suverensko gesto in z energično potezo prečrtala stavka: «Ko razprostro peruti, se jim lesketa perje v solnčnem zlatu, da jemlje očem vid.» «Nagloma mu je potrkal na srce lahek strah, da mu bere na licih, v očeh morda kdo skrivni njegov namen in mu zastavi siloma pot v paradiž, k rešitvi in sreči. „A ne bo, ne bo! Ko pa me varuje in